

M
E
T
R
A
S
T
I
S

1990-
1995-

*Vilniaus vidurinio mokyklos
"Lietuvų namai"*

Metraštis

Spudėta : 1990

*Vilniaus vidurinės mokyklos
„Lietuviai namai“*

Metrastis

Spaudėta : 1990

ilniaus vidurinės mokyklos „Lietuvių namai“ įkūrimo istorija

1990 m. pavasarį Vilniaus specializuotos internatinės mokyklos direktorius D. Kairys gavo pranešimą iš Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos, jog mokykla uždaroma, o jos patalpos perduodamos internatiniai mokyklai Nr. 5.

Dies mokyklos Sąjūdis iniciatyvines grupes narių, mokytojų E. Jonikienė, D. Lukšienė, L. Plepienė kreipėsi į LR Kultūros ir švietimo ministerijos ministro pavaduotoją A. Jucevičiū, siūlydamos įstatyti mokyklą, kurioje galėtų mokytis vaikai iš lietuvių šeimų, gyvenančių ne Lietuvoje. Kreipimasis raide atgarsi: Lietuvos kultūros ir švietimo ministro 1990.04.24 įsakymu Nr. 163 P nuo 1990 m. liepos mėn. 1 d. buvusioje specializuotoje mokykloje buvo įkurta vidurinė mokykla „Lietuvių namai“.

Mokyklos direktoriumi paskirtas A. Rudys, pavaduotojais - A. Bakšys, A. Viseckytė, A. Šeblikas. Liepos, rugpjūčio, rugsėjo mėn. vyko mokyklos ir bendrabučio patalpų remontas.

Laikraščiuose „Lietuvos rytas“, „Gimtasis kraštas“ „Respublika“ ir kt. pasirodė skelbimai, kviečiantys mokytis „Lietuvių namuose“. Kreiptasi ir per televiziją, išsiųsti laišukai į kitas respublikas.

"Tarybės mokykla" 1990 m. rugpjūtis 10d

AR TURĖS ANALOGĄ HIUTENFELDAS?

nansų problema — juk turtingųjų sponsorių ši mokymo įstaiga neturi.

Mazdaug 360 moksleivių galėtų priimti naujoji internatinė mokykla. Pareiškimai jau plaukia. Pageidavimų lavintis Lietuvoje pareiškė jaunieji mūsų tautiečiai iš Kaliningrado srities, Buriatijos, Komi autonominių respublikų, Tadžikijos, Kazachijos, Karagandos, Murmansko, Leningrado... Kur tik nėra nubloškęs likimas lietuvių, svajojančių bent savo sūnus ir dukras mokyti gimtąja kalba! Domisi „Lietuvių namais“ ir išelviai, tik jų atžaloms teks kiek luktelti. Kad Džūkų gatvėje įsikūrusi mokymo įstaiga taptų analogu ar konkurentu Vokietijos Hiutenfeldo gimnazijai, teks nemažai paplušėti. Ypač didelė atsakomybė

Ši pastatą Džūkų gatvėje kažkas jau spėjo apibūdinti skambiu „Lietuvių namų“ vardu. Pavadinimas priėjo, ir jau dabar būsimą Respublikinę internatinę mokyklą retas kitaip įvardina. Tik kad gražus titulas keliaaukščiams statiniams iš tikrųjų priktiktų, naujesiems jų šeimininkams oi kaip teks pasistengti. Mat senioji (o čia iki šių metų liepos 1-osios buvo VLKJS 50-mečio vardą turėjęs sukarintas internatas) pasistengė palikti savo valdas tokias, kad užėjusiam žmogui galėjo akys ant kaktos iššokti. Tikrų vandalių, ne kitaip, siautėtal Ar iš keršto savo buvusiai auklėjimo įstaiagai, ar iš balseus pykčio būsimiems naujakuriams karine-patriotine-internacionaliue dvasia auklėtas jaunimas parodė, ką gali! Pedagogai, tiesa, teigė, jog pogromas vykęs per vieną pedagogų tarybos posėdį, tačiau sunku įtikėti, jog per kelias valandas šitai viską galima nuniokoti. Atsilyginama mokyklai, ko gero, buvo sistemingai — juk protas neišneša, su koku įtūžiu (ir kažkodėl niekam nepastebint) reikia dirbuotis, kad bendrabutyje sulaužytum visas medines lovas ir sulankstytum metalinių lovų virbus, suskaldytum duris ir spintas, išgurintum šviestuvus ir rozetes... Anaipol neguodžia dabartinio pastato savininkų žinia, kad keliems išaiškintiems nusikaltimo dalyviams iškelta baudžiamoji byla — to, kas pra-

raista, ja nekompensuosi. Šiais visuotinio deficito laikais pamėgink, kad gudrus, paprasčiausią spintelę, stalą gauti... Jau nekalbant apie tai, kaip „lengva“ remontininkus sužvejoti. Gerai, kad naujosios įstaigos vadovams pavyko susitarti su kooperatyvais. Vieno paslaugų, tiesa, vėliau buvo atsisakyta, laimė, kiti du darbuojasi sąžiningai. Tačiau jau dabar aiškiai matyti, kad iki rugsėjo 1-osios remonto nebus spėta užbaigti. Naujieji mokslo metai „Lietuvių namų“ moksleiviams ir darbuotojams prasidės spalio mėnesį. Žinoma, dėl to teks paaukoti dalį 1991-ųjų vasaros. Nemaža rūpesčių dar kels fi-

laukia pedagogų, čia ateisiančių dirbti. Margas mokinių kontingentas, nevienodo lygio žinios, skirtingas lietuvių kalbos mokėjimo laipsnis vers mokytojus sutelkti visas savo jėgas. Todėl darbuotojus internatinės mokyklos vadovai stengiasi parinkti prityrusius, jau turinčius svarią pedagoginę veiklos patirtį. Atsižvelgiant į tai, kad ateityje čia vis dėlto mokysis išelvisvos jaunimas, ypač pageidautini mokytojai, laisvai kalbantys užsienio kalbomis.

Besidomintys naująja mokymo įstaiga išsamesnę informaciją galėtų gauti šiais telefonais: 69-51-73 ir 69-54-73. Dana JANKŪNAITĖ

- * Atels laikas, ir šiame pastate suskambės lietuviškas žodis...
 - * Šiandien vėl atkeliavo naujo mokinio dokumentai... Pirmasis su jais susipažįsta „Lietuvių namų“ direktorius Alfonsas Rudys.
 - * „Slovingą“ internato praeitį mena ir šie relikvai.
 - * Klek darbų dar atliks šios rankos?
- Arvydo KASPERIŪNO nuotr.

Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija,

norėdama suteikti lietuvių kilmės moksleiviams, gyvenantiems už Respublikos ribų, palankias sąlygas mokytis gimtąja kalba, pažinti savo tautos kultūrą, papročius, istoriją, nacionalines tradicijas, Vilniuje įsteigė respublikinę internatinę mokyklą „Lietuvių namai“

Į šios mokyklos I-XII klases kviečiami mokytis lietuvių kilmės moksleiviai (7-17 metų), gyvenantys už Lietuvos ribų. Stojantieji pateikia šiuos dokumentus: pareiškimą (tėvų, globėjų), gimimo liudijimą, išeito mokslo ir sveikatos pažymėjimus. Dokumentus galima siųsti paštu. Priimami ir nemokantys lietuvių kalbos. Moksleiviai išlaikomi valstybės.

Mokyklos adresas: 232030 Vilnius, Džūkų 43. Tel. 69-51-73, 69-54-73. Gerb. Tėveliai, jei turite pažįstamų, giminių, draugų, bendradarbių, kurie norėtų, kad jų vaikai mokytųsi Lietuvoje, praneškite jiems! Mokyklos direktorius

Causam
 Ruzsiju
 Pirmoji

Kiek dang ruzsiju
 nuskambyje
 Negristanciais savais
 keliais.
 Kiek dang skambuciu
 nuaidijo
 Ilgai netylanciais garvais...

1990 m. Ruzsiju Pirmoji diena „Lietuviu namuose“
 buvo neįprasta: susirinko tik pedagogai. Mokykloje te-
 bvyksta remontas, todėl mokslo metai prasideda tik
 spalio mėn. 1 d.

Pedagogu kolektyvas savo šventę pažymėjo išvyka į Trakus.

1990 m. spalio mėnesio 1 d.
Vilniaus vidurinė mokykla „Lietuvių namai“
atveria duris savo auklėtiniams.

Ši mokyklos atidarymo iškilnis atvyko LR Kul-
tūros ir švietimo ministras D. Kuolys, rusų su tautie-
ciais sektoriaus vadovas A. Antanaitis, mokyklų departamen-
to ugdymo tvininio skyriaus viršininkė Z. Bendorienė, sve-
čiai iš „Carito“, „Lituaniškos“, dainų ir šokių ansamblių „Voru-
ta“ ir kt.

Lietuvių namuose mokysis 63 vaikai iš Mur-
mansko, Alfos, Tomsko, Leningrado, Tadzikijos, Altajaus ir
kt. Ši prosenelių ir senelių likimai susiję su Lietuva.

„Lietuva pasirūpino mano vaikais“

Kol kas jų, bandančių susirasti takelį į gyvenimą, Lietuvoje tik 61. Įvairaus amžiaus: nuo pirmokiuko iki dvylikotoko. Daugiausia moksleivių, gimusių Siaurėje ir Užuralėje savo senelių ir tėvų stalininių tremčių vietose. Atvyko mokytis ir nukentėjusių nuo caro valdžios sukilėlių ir knygnešių aniniai. Užtenka bolševikmečio didžiųjų statybų paviljotųjų atžalų. Apsitu ir Emilijos Chalilovos (ji, beje, pirmoji atnešė pareiškimą į Lietuvos namus) likimo seserų ir brolių.

— Mano ištakos Joniškio rajone — pasakoja Emilija Laurinaitytė-Chalikova. — Po vidurinės išvažiavau studijuoti romantiškos (tada) geologo specialybės į Leningradą. Ten ištekėjau už bendrakursio „uzbeko Isako Chalilovo, ir pagal paskyrimą atsidūreme Tadžikijos sostinėje Dušambėje. Ten susilaukėme Olimo ir Lolitos, prasigvenome. Tačiau kraujo balsas nenumaldomai šaukė vis namo. Tad visos vaikų vasaros ir mudviejų su vyru atostogos prabėga pas močiutę Zagarėje. Todėl laikraštelyje perskaičiusi skelbimą apie Lietuvos namus, tiesiog apsi-

verkiau. Stebuklas! Lietuva rūpinasi mano vaikais!

Emilija, džiaugdama gražia iškilmių švente, koncertu, kurį surengė M. K. Ciurlionio meno mokyklos moksleiviai, širdingais pedagogais ir savo aštuntokės dukros bei devintoko sūnaus kambarių draugais (vaikai gyvena ir pamokas ruošia dvi-viečiuose kambariuose), skuba išsakyti ir kitą savo rūpestį.

— Mūsų šeima seniai norėjo persikelti į Lietuvą — tik bėda: nesiseka pasikeisti butą. Na, o po kovo 11-osios mūsų pasirūpinimas tiek sustiprėjo, kad vardan gyvenimo nepriklausomoje Tėvynėje už kukliausią pastogę esame pasirūpę atiduoti ir patogų trijų kambarių butą, ir automobilį.

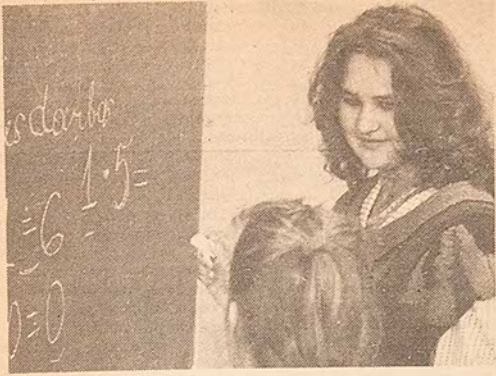
Emilija susigraudina, pagalvojęs, kad ilgą laiką neteks matyti savo vaikų. Tačiau jos veidas bereginti nušvinta pagalvojus, kiek dvasiškai ir žiniomis praturtės jos atžalos, besimokydamos tų mielų bendraamžių būryje, ugdomos ir prižiūrimos jautrių ir išmintingų pedagogų.

Iškilimams, o ir naujo lietuviško gyvenimo pradžiai prisiminti, kiekvienas Lietuvos namų gyventojas gavo menišką kerami-

kinį medalį. Mačiau, kaip juo džiaugėsi ir mažiausia namų auklėtinė maskvietė Alesia Thir. Zinia, jai, didžiaakei smalsuolei, gal ir nebus čia taip liūdna, kaip tiems, kurių namai ir tėveliai likę už tūkstančių kilometrų, nes mažylė lankys seneliai. Manau, kad ir ketvirtokui Pavlikui Agafonovui iš Lvovo neprailgs dienos be mamos, kai nuolat ant peties jaus švelnią ir mylinčią vilnietės tetos ranką. Apsisprendusios pakentėti kurį laiką be tėvų ir sesytės Julija bei Vitalija Papakulytės iš Naujojo Uojano, kaip ir dešimtytis kitų papurgalvių. Juo labiau, kad visus juos globos ne tik šių namų vyresnieji, tokie kaip Simas Cejauskas, bet ir „Caritas“ aktyvistės, „Lituanikos“ bendrijos jaunimas, „Tėviškės“ draugija, ir Aušros vartų Gallestingoji Motina saugos...

Sventė, palydėta besiplaiktančios rudenio vėjuje trispalvės, taurių muzikos garsų ir kilniausių linkejamų. Džukų gatvėje nesibaigia. Lietuvių kilmės vaikai dar ne kartą pajus sielos virpesį ir priedami, ir dainuodami, ir širdimi išpažindami meilę Lietuvai. Padėk jiems, Dieve!

A. LIAUDANSKIENĖ

LIETUVIŲ NAMAI. PRADŽIA

Ilona Ramanauskaitė — neseniai Vilniuje atdarytų Lietuvių namų mokytoja (viršuje kairėje);
Susėdus ratu auklėtiniams, pirmąją dalį pamoką pradeda Ziviltė Šimelevičienė (viršuje dešinėje);
I pirmuosius mokslo metus susirinko 63 vaikai, Boriso Levas-

vilio tėvelis — gruzinas. Berniukas — iš Baku miesto. (kairėje apačioje);
Laisvalaikis su mokytoja Dainute Maldekiene (dešinėje apačioje).
Arvydo KASPERIŪNO nuotr.

*Tiki:
Mūsų žmogus,
Jo viltys,
Jo troškimai —
Mūsų šikšniukė
Visada
Didžiu medžiu
Mūsų.
Tik reikia
Silmos
Ir saulės spindulių.
Būk saulė ta,
Gleri visus susilde;
Piglobia, glamonėja*

1990/91 mokslo metais Lietuvių namuose dirbo šie mokytojai ir auklėtojai:

Aldonas Rudys	-	direktorius, dakt. lietuvių k. ir lit.
Aloyzas Bakšys	-	direktoriaus pavaduotojas, dakt. biologija
Anželija VISOCKIŲ	-	direktoriaus pavaduotoja, dakt. etnogr. kult.
Stasys Balvočius	-	fizikos mokytojas
Elena Jankūnė	-	informatikos mokytoja
Nijolė Kulšauskienė	-	geografijos mokytoja
Danutė Krivickienė	-	lietuvių klb. ir literatūros mokytoja
Irma Kupcinskienė	-	matematikos mokytoja
Vincas Liutkus	-	darbu, rusų klb. mokytojas
Kali Pasternienė	-	prancūzų klb. mokytoja
Stena Ramanauskaitė	-	auklėtoja, dakt. matematika
Lina Plepienė	-	lietuvių klb. ir literatūros mokytoja
Iruse Jankvičienė	-	anglų klb. mokytoja
Vivilija Jimglevičienė	-	dailės, vokičių klb. mokytoja
Galutina Ivagė	-	biologijos, chemijos mokytoja
Kazimieras Vidžiūnas	-	istorijos mokytojas
Romas Vinciušas	-	kūno kultūros mokytojas
Stikleras Leinys	-	muzikos mokytojas
Olga Mileitienė	-	rusų klb. mokytoja
Asla Danylaite	-	auklėtoja
Lita Dvilvičiūtė	-	auklėtoja
Lita Jankauskienė	-	auklėtoja
Oljantasa Čigelskas	-	auklėtojas
Valdas Jagerskas	-	auklėtojas
Stasys Kozini	-	pradiniiu klasiu mokytoja
Aldona Pitkvičienė	-	pradiniiu klasiu mokytoja
Danutė Štasiūnienė	-	pradiniiu klasiu mokytoja

Disada miela,
nuoširdi
mažylių
mokytoja
St. Rožienė

Jeigu panorėsite apsilankyti Lietuvių namuose, tai, išlipę iš traukinio Vilniaus geležinkelio stoty, turėsite užkopti ant pėsčiųjų tilto ir atsukti nugarą gremėzdiškam stoties pastatui su užrašu VILNIUS. Na, o tada drąsiai klauskite pirmą sutiktą žmogų:

- Atsiprašau, gal patartumėte, kaip surasti Dzūkų gatvę?

Ji visai netoli, o joje - didžiulis pilkų plytų namas. Tai mokykla, o čia pat, ant kalniuko, stovi beždabutis. Tai ir yra Lietuvių namai. Jų šeimininkai - septynios dešimtys paties įvairiausio amžiaus vaikų. Nuo pirmokų iki vienuoliktokų.

- Kai mes čia atvažiavome, daugelis nė vieno lietuviško žodžio nemokėjo. - gražia lietuvių kalba paaiškina patys vaikai, kad svečias geriau suprastų, kiek daug jie per vienerius metus sugebėjo išmokti.

Lietuvių namai atidaryti pernai rudenį. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktas iš gilaus miego pažadino Geležinį Vilką. Vilkas atmerkė akis ir, išvydęs Gedimino bokštą trispalve, užkaukė iš džiaugsmo. Ir išgirdo jo balsą lietuviškai, išbarstytą Sovietų imperijos platybėse. Ir suglidę jų širdis didžiulis Tėvynės Ilgesys. Ir atsiuntė jį savo vaikus į Gedimino miestą, atsiuntė iš Tomsko,

Lietuvių namai

nesiskundžia. Be to, ir mokytojai kiek gali stengiasi padėti.

- Čia labai geri mokytojai ir auklėtojai. Viską paaiškina, ko nesupranti, - giria mokyklą patys mažiausieji.

- Senojoje mokykloje mane mokytoja mušdavo, - prisimena trečiokas Tolikas. - Antroje klasėje aš ten mokiausi vien dvejetais, o čia - visai neblogai. Čia man visos pamokos patinka.

Tolikas Micukovas į Lietuvių namus atvažiavo iš Krasno-znamensko kartu su dviem savo sesutėm. Ema dabar penktokė, o Lina - septintokė. Kai šalia broliukai, sesutės, vaikai išties jaučiasi kaip namie.

Štai dar dvi sesytės atvažiavo iš Moldovos - Marina ir Stasė Akelaitytės. Jau pati pavardė sako, kad jų tėvelis

kilęs iš Suvalkijos. Ten, apie Marijampolį, ypač daug Akelių, Akelaičių. Iš tiesų mergaitės turi giminių Lietuvoje, dažną savaitgalį pas juos praleidžia. Kaip, beje, ir daugelis kitų vaikų. Gal tik trys ar keturi iš septyniadešimties neturi kas juos čia paglobotų.

"Visur gerai, o namuose - geriausia", - išpyškina žinomą patarlę antrokė Nadia Kanovalova, jau turėdama galvoje Lietuvių namus, o ne tėvelių - Kaliningrado srity.

Tai tokia trumpa pažintis. O jei norite dar ką nors apie šiuos Namus ir jų Seimininkus sužinoti, parašykite. Galite ir į svečius savo mokyklon pakviesti, ir patys pas juos atvažiuoti. Pavyzdžiui, gegužės pabaigoje, kai jie suruoš savo dailės darbų ir rankdarbių parodą. O ką?

Rūta
MARCINKEVIČIŪTĖ

Novosibirsko, Rygos, Kišiniovo, Murmansko, Kijevo, Baku, Sočio... Iš Kamčiatkos, Buriatijos, Tadžikijos, Gruzijos, Baltarusijos ir dar iš daugelio kraštų suvažiavo jaunieji lietuvaičiai į Vilnių tėvų ir senelių kalbos mokytis, bočių kultūros pažinti.

Ar sunki toji lietuvių kalba?
- Ne, nelabai, - tvirtina vaikai. Žinoma, mažiesiems lengviau, ir iš jų mažiau reikalaujama, o štai vyresniųjų klasių mokiniai, žiūrėk, ir iki pusiaunakčio užsisėdi prie lietuviškų tekstų. Sunku, bet juk dėl to čia važiavo, tai ir

Ramunė KERDOKAITĖ

Mėnesiu vėliau skambutis pakvietė į klases Vilniaus respublikinės Internatinės mokyklos "Lietuvių namai" moksleivius ir mokytojus.

Tai neįprasta mokykla. Joje mokosi iš Tomsko, Kaliningrado, Ufos, Tadžikijos, Murmansko, Kamčatkos, Altajaus, Novosibirsko atvykę vaikai, norintys išmokti lietuvių kalbos. Jų prosenelių ar senelių likimai vieną ar kitaip susiję su Lietuva.

Dalis jų - tremtinių vaikai, kitų tėvai dėl įvairių priežasčių kažkada buvo išvykę iš Lietuvos, o dabar nori sugrįžti, tad ir suinteresuoti, kad vaikai mokėtų lietuvių kalbą.

Mokykla įsikūrusi Dzūkų gatvėje esančiose patalpose, kurios anksčiau priklausė VLKJS-50-mečio mokyklai-internatui, vėliau specializuotai karinei mokyklai-internatui.

"Lietuvių namuose" šiais metais mokosi 62 vaikai.

Nemažas uždavinys iškykla 19 mokyklos pedagogų - juk tik maža dalis mokinių supranta lietuviškai, o visi dalykai dėstomi lietuvių kalba. Direktorius pavaduotoja auklėjajamam darbu Apolonija Visockytė prasišarė, kad dirbti labai sunku. Yra tokių mokinių, kuriems būtina reikia aiškinti pamoką rusų kalba. Įsivaizduokit, kiek turi dirbti mokytojas užsienio kalbos pamokoje, kai pamokos medžiaga reikia paaiškinti dėstomąją (vokietų, anglų, prancūzų) kalba, po to išverstį į lietuvių kalbą ir dar į rusų. Gal vaikai ir greičiau išmoks lietuvių kalbą, jei tarpusavyje bendrautų lietuviškai. Noras išmokti per pamokas didelis, o kai paklausi, kodėl jie tarpusavyje nekalba lietuviškai, sako, kad rusiškai geriau.

Tuo įsitikinau apsilankiusi 9-oje klasėje, kurioje vyko lietuvių kalbos pamoka. Vaikai mokėsi lietuviškai sveikintis, atsisveikinti,

bandė pasakoti apie savo klase. Ant suolų mačiau 2-3 kl. vadovėlius. Per savaitę jie turi 7 lietuvių kalbos pamokas. "Apie literatūros pamokas dar tik svajojame", - pasakė lietuvių kalbos mokytoja.

Lietuvių kalbos kabinetas dvelkia tikra lietuviybė: Žemaitės, Kudirkos, Maironio paveiksai, tautinės juostos, lietuviškos knygos. Ar perprato tai vaikai, prieš metus mokėsi visai kitoje aplinkoje? Ar jie jau supranta, kad būtent tai - jų papročiai, kultūra, ateitis? Kai to paklausiau lietuvių kalbos ir literatūros mokytoją Zina Plepenę, ji pasakė, kad vaikai domisi Lietuvos papročiais, kultūra, istorija. Bet didelis stabdys yra kalbos nemokėjimas.

Portrauka

Lietuvių namai

Mokytojai, norėdami, kad jų mokiniai greičiau pradėtų suprasti ir kalbėti lietuviškai, nutarė kartu su jais lankyti teatrus, kino teatrus; patys mažiausieji jau buvo spektaklyje "Cirkas yra cirkas". Sakė, kad patiko. Ruošiamas turnė po visą Lietuvą.

Vaikai mokosi ir tūkybos (iš viso 49 mokiniai). "Dauguma niekaip negalėjo suprasti, kad mokykloje gali būti dėstoma tūkyba", - pasakė pavaduotoja.

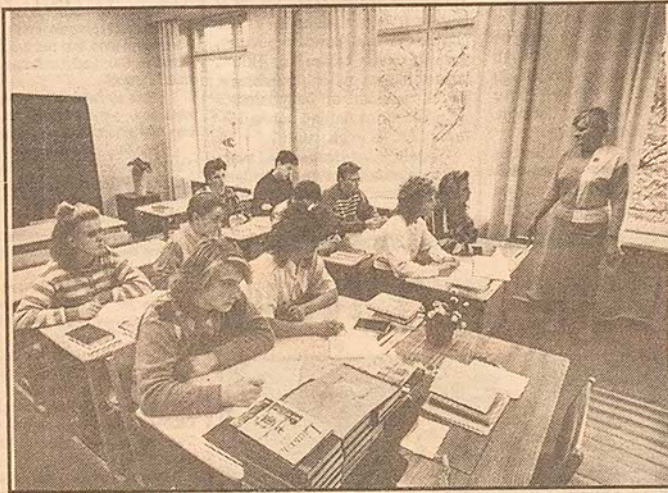
Už mokslą, maitinimą, rašymo reikmenis, gyvenamąsias patalpas vaikai nemoka. Pamokas ruošia kambariuose, kuriuose ir

gyvena (po 2 vaikus).

Vaikai lanko buitines darbų (mergaitės), medžio darbų (berniukai), gelininkystės, etinės kultūros, dailės, muzikos būrelius. Svajoja suburti etnografinį ansamblių, šokių kolektyvą.

Apie savo šeimą papasakojo 9-os klasės mokinė Elena Matačiūnaitė: "Mano prosenelis už nepritarimą kolonkų kūrimosi idėjai buvo ištremitas į Archangelską. Kiek metų buvo mano seneliui tuo metu, aš nežinau. Bet mokėsi jis jau ne Lietuvoje. 1990 m. senelis su prosenele visam laikui grįžo į Lietuvą. Šiais metais senelis mums atsiuntė laiška, kuriame rašė, kad Vilniuje atidaroma internatinė mokykla, kur galės mokyti vaikai, anksčiau mokėsi rusiškose mokyklose. Ji vadinsis "Lietuvių namai". Mano tėvai sutiko, kad aš mokyčiausi tokioje mokykloje. Daugelis pedagogų ir klases draugų, sužinoję, kad aš išvažiuoju į LIETUVĄ, ėmė mane vadinti išdavike. Istorijos mokytoja pasakė: "Tik neišduok savo tautos". Ji turėjo galvoje rusų tautą. Baigusi šią mokyklą, norėčiau studijuoti pedagoginiame institute istoriją".

Vilniaus respublikinė internatinė mokykla "Lietuvių namai" eksperimentinė. Norėtūsi, kad "Lietuvių namai" taptų ūkrais namais svetur gyvenančių lietuvių vaikams.

Lietuvių kalbos mokytoja D. Kvickienė (X klasėje)

Vyganto Brajo nuotr.

O, mūsų šventas lietuviškas žodis,
Kaip ramuni mūsų žemių pradžios,
O giuntųjų viensėdžių ir sodžių
Tu skambik stebuklingas ir didis!
(B. Brazdionis)

Giuntąja kalba atveriamė vaikams
durių i užburčiusius žinių lobius. Auginame
grašų sodą Nepriklausomai Lietuvai!

Pirmasis Xūcių vakaras

1990 m. gruodžio 21 d.

Tą šventą vakarą prie baltos stalo, mišku pakipusioje
valgykloje susirinko visas Lictivių namų kolektivas.

Kodėl, priartijome prie kažkokios ribos, kurią peršinge
mieginsime gyventi taurisui gyvenimą.

Gudra ramybė užplūdo sielą laužiant Dievo pyragą
iš Kunigo rankų...

Mokyklės
direktorius A. Rudys
su kunigu
Kazimieru

Daug
džiaugsmo *
mažiesiems ir
dovanų
atnešė Senelis
Šaltis

1991-ju metu sausio 13-oji Vilniuje

Sausio 13-oja Lietuvos Nepriklausomybės
priešai sūndi i laisvą žodi, i Lietuvos kalba.

Šaip ir knyguosiu laikais, sunkūs svetimšai-
liu būlai pirmiausia tryne laikraštį, žurnalą, knygą,
nuš iš ju sklido „... Ir šviesa, ir tiesa.“

Šuo trylika Lietuvos gynėju.

Mokykles auklėtiniai sausio 14-oja dieną
aplankė vietas, susijusias su tragiškais įvykiais:
uždėgė žvakutes, padėjo gelius žuvusių atminimui
prie televizijos bokšto, radijo ir televizijos ko-
miteto, lankėsi prie Spaudos rūmų, Neprik-
lausomybės aikštėje.

Sausio 16-oja pedagogai ir mokiniai
dalyvavo Lietuvos gynėju laidotuviųse.

Gegužės 8 d. mokykloje lankėsi
visų mylimas ir gerbiamas poetas
B. Brazdžionis.

Priėmė, susikaupe mokiniai klausėsi poeto, išsakiusio savo ilgą ir būtina tikėjimą, jog mūsų Tėvynė Lietuva gyva ir bus gyva.

Ir dar prasmingesni tapo jauniems lietuviams, suvasariavusiomis Lietuvon iš daugelio kraštų, poeto B. Brazdžionio žodžiai, kad „mūsų amžių mūsų žemė ta ir amžiais ji bus čia.“

Daug malonių akimirky mokiniams padaranojo ir kiti svečiai: Amerikos lietuvištinis mokyklos mokytojas, žurnalistas, publicistas, redaktorius J. Kojelis, aktorius L. Norvika, LR kultūros ir švietimo ministerijos mokyklų departamento ugdymo turinio skyriaus viršininkė L. Banderienė. Mokiniai specialiai surengė koncertą.

Poetas

B. Brazdžionis -
mūsų svečias

Su pavasariu per Lietuvą

Jau kuris laikas vėl gimtinėje vieši garsusis mūsų poetas Bernardas Brazdžionis. Pirmą kartą, kai prieš porą metų jis lankėsi Lietuvoje, "Sietynas" suspejo išleisti didoką knygą "Poezijos pilnatis", o irgi ne taip seniai, po ilgos pertraukos, pasirodė poeto dovanėlė mažiesiems "Meškiukas Rudnosiukas". Ši Vytės Nemunėlio knygelė nebuvo leidžiama stagnacijos laikais, bet posmus apie Rudnosiuką iki šiol tebemoka ir tėveliai, ir jų vaikai, nes graži pasakėlė mintinai ejo per kartų kartas. Galbūt todėl Bernardas Brazdžionis tapo taip gerai žinomas mūsų mažiesiems ir galbūt todėl jo taip laukia mokiniai ir mokytojai. Beje, retai sutiksi mokytoją, ypač liuanistą, kuris mintinai nemokėtų vieno kito eilėraščio ar posmų iš poeto kūrybos.

Šį kartą į Lietuvą poetą pakvietė Lietuvos kultūros ir švietimo ministerija. Tad ir nenuostabu, kad svečias ryžosi aplankyti daugelį Respublikos mokyklų.

- Patys nuosirdžiausi ir mano mylimieji skaitytojai yra vaikai, - sako poetas.

Iš tiesų niekam neprailgsta susitiki-

mai su taip gražiai mokančiu skaityti savo eilėraščius poetu. Tai ne tik poetinės sielos, bet ir aktorinių gabumų žmogus. O jeigu per kelias valandas poetas pavargsta, tuojau jį ima pavaduoti skaityvai mokytojai ar jį lydintieji. Dažniausias poeto palydovas paprastai būna taip pat mokslieviams gerai pažįstamas aktorius Laimonas Noreika. Jis ne tik skaito eiles, bet ir įdomiai pakalba, papasakoja epizodų iš susitikimų su B. Brazdžioniu tolimoje Filadelfijoje - Los Andžele.

Poetas šiltai buvo sutiktas Vilniaus 34-ojoje, Lietuvių namuose, Šalčininkų 2-ojoje, viešėjo Nemenčinėje, Molėtuose, Kaune, Marijampolėje ir kitur, visur patirdamas džiaugsmą ir jaunųjų skaitytojų meilę.

Buvodamas gimtinėje B. Brazdžionis dalijosi su skaitytojais ir didele laime lankytis Nepriklausomoje Lietuvoje, ir giliu skausmu dėl sunkių jai dienų.

Dar kartą Bernardas Brazdžionis perskrido su pavasariu per Lietuvą. Gimtinės žaluma ir pirmieji žiedai jį pasitiko ir palydėjo su gražia viltimi.

Taigi iki naujų susitikimų!

Arvydo KASPERIŪNO ir Leono VASAUSKO nuotraukose užfiksuoti momentai iš susitikimų Vilniuje ir Šalčininkuose.

Poetas Bernardas Brazdžionis Vilniaus vidurinėje mokykloje - Lietuvių namuose. Leono VASAUSKO nuotr.

SUSITIKIMAS SU B. BRAZDŽIONIŲ

Trečiadienį prie mūsų mokyklos susirinko visi mokytojai ir mokiniai. Beveik šimtas žmonių jaudindamiesi laukė vieno žmogaus. Pagaliau atvyko Amerikoje gyvenantis žmogus legenda Bernardas Brazdžionis.

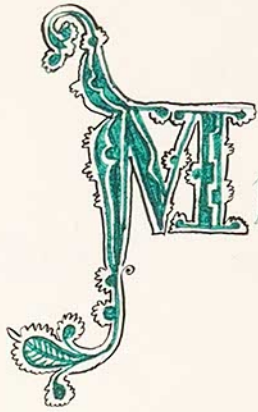
Jis papasakojo apie savo gyvenimą, deklamavo daug eilėraščių. Man labiausiai patiko eilėraštis "Aš čia - gyva". Su poetu dar atvažiavo aktorius L. Noreika. Jis labai gražiai skaitė B. Brazdžionio eiles.

Po susitikimo koncertavome mes. Šokome, dainavome, deklamavome eilėraščius. Paskui fotografavomės su poetu.

Aš niekada neužmiršiu šito susitikimo.

B. LEVASVILI
VIII klasės mokinė
Lietuvių namai

1990/91 m.m.

- A. Japranaviciene, VPT dėstytoja, Dailės studijos vadovė
L. Jonau, VPT studentė
A. Lipsys, Vokietijos Vinsaric 16 gimnazijos direktoriaus pavaduotojas
A. Naiciūnas, Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkas
A. Bernatoniš, Kanados lietuvių švietimo sistemos vadovas
Sikmadieninių mokyklų lietuvių klb. Tėmoko lietuvių kultūros draugijos pirmininko pavaduotojas
A. Cikmonas, VPT mokytojas
J. Cikmenienė, VPT mokytoja
L. Smetona, Tautininkų partijos pirmininkas
J. Dambrauskas, Buro politinis kalintas
A. Daunys, Žurnalo „Lrantai“ redaktorius
A. Babravičius, Dainininkas
A. Daunoras, Dainininkas
„Raskilos“ folklorinis ansamblis
48 vid. m. kl. IV kl. mokinių folklorinis ansamblis
3-iosios muzikos mokyklos savivaldininkai
Aklųjų ir silpnaregių kombinato akordeonistai
Lietuvos konservatorijos studentai
R. Juocienė, Amerikos lietuvių bendruomenės švietimo tarybos pirmininkė
A. Biliauskas, Pasaulio lietuvių bendruomenės vicepirmininkas
A. Smitas, Vinsaric 16-osios gimnazijos direktorius
L. Mercika, Aktorius
A. Suranciūnas, Lenkijos lietuvių bendruomenės tarybos narys
L. Brinkienė, IAV lietuvių, juristi, anglų kalbos konkurso mokykloje fondatorė
J. Kojelis, IAV lietuvių bendruomenės atstovas
A. Grumadas, Vilniaus miesto savivaldybės pirmininkas

Isvykos

Kovo 9 d.

gimne mokytojų, pedagogų J. Viseckytis, J. Bakšis, A. Vidūnė, V. Čigutis, Indrė, buvo surengta koncerta, dalyvavo draugiškose sporto varžybose. Mokiniai taip pat stebėjo žirgų lenktynes ant Jartu žirgų.

Balandžio 2 d.

Lietuvių namų auklėtiniai su svečiais iš Vokietijos Pasario 16-osios gimnazijos laukėsi šioje, Klaipėdoje, Palangėje, Kaune, Trakuose. Jie nemokama kelionių organizavimą mokyklos direktorius A. Lulis, Ekskursantų lydos pedagogas J. Viseckytė ir D. Anuškevičiūtė.

Gegužės 18-19 d. d.

mūsų mokyklos mokiniai aplankė vietą, susipažino su rasytoju A. Baranovske, J. Biluono, J. Lienuolio, J. Luno, pažįgantys gyvenimą ir veiklą. Mokytojų kraštą, davė daug didesnis talentas, vaikams labai patiko. Mokiniai J. Biluono vidurinėje mokykloje surengė koncertą. Mokytojų lydos pedagogai: D. Štiklė, L. Anuškevičiūtė, J. Viseckytė.

Birželio 15 d.

mokiniai buvo nuvykę į Telminkiemį, kur prasidėjo kurybiškasis projektas J. Loni, laisvą gyvenimą mėtai, kur jis lietuvišką žodį prisiėmė germanizacijai. Vaikai aplankė izumynės vietą, vilinčioje, tikėjime, Jurbarko. Mokytojų lydos pedagogai: L. Anuškevičiūtė, J. Viseckytė, V. Žagarskas.

1990/91 mokslo metų pabaiga

Liepos mėn. 16-oji diena buvo paskutinė mokslo metų diena. Mokiniai, jų tėvai, pedagogai, mokyklos darbuotojai, svečiai susirinko abtū salyje. Dėvintokams buvo suteikti diplomai mokslo baigimo pažymėjimai. Mokyklos direktorius A. Lulis apžvelgė pirmųjų mokslo metų darbų rezultatus. Dėkuiusieji (tėvai, svečiai) dėkojo mokytojams, auklėtojams, mokyklos vadovams už pastangas per šį žodį gyventi, jo draugiją pasiekti lietuvių, draugai, kad vaikai jau kalba gimtąja kalba. Geriausiam, aktyviausiam auklėtiniam buvo suteiktas diplomelis. Šio koncerto mokyklos parvaiklininkai. Jie šio tautinio sekinio deklamavo, dainavo. Šis susirinkimas mokytojų darbų paroda, kuria surengė mokiniai, lydos dailės mokytoja L. Šimdevičienė ir darbu mokytoja D. Anuškevičiūtė.